

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

Helyzetünk és teendőink

Irtta: SZVOBODA REZSŐ alezredes

(Vége.)

Mindezek azt igazolják, hogy az élet igazi értékeiről alkotott fogalmaink hiányosak, sokban merőben tévesek. Elemezzük tehát az élet valódi értékeit, hogy tisztába jöhessünk lényegükkel és megállapíthassuk azt, hogy mely értékek azok, melyeknek megszerzése a legegyszerűbb és leggyűvösebb.

Az ember földi életértékei nagyjában két részre osztályozhatók: vannak bennünk magunkban rejlő tulajdonságok, melyek értéket képviselhetnek és vannak az életnek rajtunk kívül álló értékei. A bennünk magunkban levő értékek testi és lelki értékekre oszthatók. A lelki tulajdonságok ismét két csoportba oszthatók: érzelem- és gondolatvilágunk értékeire.

A rajtunk kívül álló értékeket a vagyon, a hír, a dicsőség stb. képviselik.

Ha azt akarjuk vizsgálni, hogy ezen értékek közül melyek a fontosabbak, melyek kívánatosabbak és így melyeket kell többre becsülnünk, akkor először azt kell kérdeznünk, hogy mely értékek szükségesebbek ahhoz, hogy boldogok, vagy legalább is elégedettek legyünk és mely értékek az alapvetőbbek, vagyis ezen értékek az egymástól való függés szempontjából mily sorrendben következnek.

Nem célom, hogy ezen kérdés hosszas fejtegetésbe bocsátkozzam. Bár a kérdés — mint az etikai tudományok alapja — nem egyszerű, mégis röviden rá kell mutatnom az alábbi igazságokra.

Azt hiszem, kivétel nélkül mindnyájan egyetértünk abban, hogy legfőbb életérték a jó egészség, mert fizikai existenciánk ettől függ. Általánosan elismert dolog, bizonyításra nem szorúl. Megvilágításra tehát csak az szorúl, hogy az ember lelki tulajdonságai, gondolat- és érzélemvilága helyes értékelés és a függés viszonya szerint többre vagy kevesebbre becsülendő-e, előbbre vagy hátrább helyezendő-e az önmagunkon, énünkön kívül levő értékekkel, vagyis a vagyonnal, hírnévvel stb. szemben.

Megint csak az általánosságra és az esetek túlnyomó részére vonatkoztatva alapítom kijelentéseimet, mert, mint említettem, ezek igen nagy átfogó kérdések és az etikai megállapításokban sok a paradoxon; itt is vannak kivételek és különlegeségek.

Azt hiszem mindenki egyetért velem abban, hogy boldogságunk foka attól függ, hogy az élet nyújtotta élvezeteket miként tudjuk felfogni és érté-

kelni és hogy vágyaink mikép teljesülnek. Mint-nyogy pedig az igények különbözősége szerint a vágyak is különbözők, nem egy és ugyanazon tárgyhoz kötöttek, mivel továbbá a vagyon, hír, dicsőség, szóval a rajtunk kívül álló értékek sokkal inkább keletkezhetnek előnyös testi, de különösen lelki tulajdonságokból, mint fordítva, jogosan mondhatjuk, hogy a bennünk rejlő tulajdonságok boldogulásunk szempontjából sokkal fontosabbak és előbbrevalók, mint a rajtunk kívül álló értékek.

E megállapításnál Horatiusra hivatkozom, ki Maccenashoz írt egyik levelében a következő, válaszra nem szoruló kérdést veti fel: „Az ad e jobb tanácsot, ki úgy beszél: „Vagyont szerezz, vagyont igaz úton ha lehet, ha nem, hát bármikép, esakhogy a színházban a lovagok közt legyen helyed és közelebről láthasd Puppis ríkató darabjait, vagy az, ki folyton bíztat és meg is tanít rá, hogy a sors dolyfénének szabadon és emelt fővel szemébe nézz?” A magam részéről, azt hiszem, erre válaszolni, ezt kérdésesnek gondolni annyira, mint saját erkölcsi színvonalunkat lebecsülni.

Ezen megállapítás parancsolólag megkövetelné, hogy egyéni értékeink, testi és lelki készségeink és képességeink egészséges kultuszára sokkal nagyobb súlyt helyezzünk, mint a rajtunk kívül álló egyéb értékek kultiválására. Mindezt természetesen nem rideg egoisztikus alapon, hanem oly megfontolással, hogy az egészséges önzés és az önzetlenség nem állanak szükségszerűen hadilábon egymással, hanem igenis kiegészíthetik, egyen-súlyozhatják egymást.

Röviden: az idealisztikus alap sokkal helyesebb és nemesebb az anyagiass gondolkodásnál, sokkal inkább felel meg az ember életcéljának, rendeltetésének.

Ha netalán gondolamenetemben valaki szakadást vélne felfedezni, sietek megjegyezni, hogy célomtól nem tértem el. Az összetartás elérhetőségének útját kerestem és az eredmény, íme az, hogy az összetartás, a bensőséges, céltudatos összetartás, az egészséges közszellem nyitja éppen és legfőképpen az életértékek helyes megítélésében rejlik, az életértékek helyes megítéléséhez pedig csakis az önmagunkban rejlő értékek helyes kultusza révén juthatunk el. Ezen úton jutok el énem igaz megismeréséhez, így jutok világos tudatára helyeznemnek, így ismerem fel általános emberi és speciális társadalmi rendeltetésemet. Csakis a kiművelt lélek képes mélységesen átérezni és átérteni a szolidaritás értékét: csak az ily lélek képes az egymásra-ntaltság összes követelményeit felismerni és vállalni, csakis a művelt eszű és lelkű ember tud egyetemes célokért igazán és önzetlenül lelkesedni, azo-

kat szívós kitartással szolgálni, azokért lelkes szorgalommal dolgozni és értük a legmesszebbmenő áldozatokat is meghozni. Ily szellemben élő ember nem intrikál, nem nyúl boldogulása, érvényesülése érdekében alacsony és hozzá nem méltó eszközökhöz, csak az ily ember szolgálja igazán az egyetértésnek nagy horderejű érdekeit, az ily ember, csakis az ily ember szolgálja minden hátsó gondolat nélkül a közérdeket, hazáját. A széthúzás tulajdonképpen kulturális hiba: csakis sekélyes lelki kultúra közegette burjánzanak fel a széthúzás dudváit, az intrikálás, gáncsvetés, pletyka, másoknak értékükön aluli becslése, könnyelmű vagy éppen célzatos semmibevevése.

Miként az imént röviden kiemeltem, hogy az igazi kultúra csakis testi és lelki életünk, gondolat- és érzelmvilágunk egészséges fejlesztésében gyökeredzhetik, úgy megállapíthatjuk tényként azt, hogy az önbizalom és önbecsülés is aszerint áll szilárd és egészséges vagy pedig gyenge és beteg alapon, amint az egyéni élet célkitűzése az egyén állásához és képességeihez mérten alacsony vagy magas színvonalú.

Minthogy a mi célkitűzésünk szükségszerűen csakis magas lehet — hisz sajnós oly mélyen vagyunk — meg kell szereznünk az elérhetősébe való bizalmat az előbb vázolt kulturamunka révén. E munka nem könnyű, nagyon nehéz, de nem lehetetlen.

*„Gondolj merészet és nagyot
S tedd rá éltedet.”*

*Nem vész el semmi súly alatt,
Ki el nem csüggedett!”*

mondja a költő biztatón. Ezen merész gondolat, ezen nagy cél pedig a következő: Meg kell erősödnünk testben, lélekben, tehát önmagunkban kell feltámasztanunk azon képességeket és erőket, melyekkel a tulajdonképpeni célt, hazánk talpraállítását elérhetjük. Magunkat, testi és lelki erőnket kell fejleszteniünk és szilárdítanunk; mindig azzal a tudattal, hogy ezzel a magasabb rendű célt, az ország, a haza üdvét szolgáljuk. Át kell lennünk hatva annak tudatától, hogy többet, sokkal többet kell dolgoznunk, hogy a mostani mélységből felküzdhessük magunkat s ha teendők alatt roskadozunk, a cél, a nagyszerű cél — ha az lelkiünket valóban áthatja — mindig felemel és erősít.

Elém tolakodnak az ellenvetések. „Mit akarsz kezdeni, te gyenge ember, magad, vagy csak kevesed magaddal, mikor honfitársaid túlnyomó része előtt ezen cél ismeretlen, idegenszerű, esetleg túlmerész, vagy talán közömbös, sőt nem csekély számúak előtt ellenséges. Hiszen nagyon sokan vannak közöttünk bizalmatlanok, önzők, vagy pláne olyanok, kiknek a nemzet szerencsétlensége konjunkturális előnyöket jelent.”

Nem akarom feltételezni, hogy a csendőrségben is volna olyan, ki ily ellenvetést gondolatban, vagy pláne magatartásában szóhoz, érvényesüléshez engedne. A csendőrség a nemzeti eszme letéteményese s mint ilyen, hivatva van úgy saját magának, mint honfitársainak a haza sorsának jobbra fordultalan való hitét ápolni, fenntartani és szinte fanatikusan szolgálni. A pesszimista, a skeptikus csendőr — különösen. Ha előljáró — destruál; destruálja, leszereli a haza érdekében kifejtendő

munkát, megfosztja önmagát és környezetét attól a bizalmtól, attól az elszantságtól, mely minden eredményes munkának legfőbb kelléke. Önbizalom és bizalom az a talizmán, mely nélkül nagyot soha senki sem alkotott a földön.

Minden esendőr külön-külön is kell, hogy higgye, kell, hogy érezze, hogy az ő viselkedése, az ő munkája igenis nyom a latban. Sok kiesi teszi a nagyot s a mindennapi kötelességek kitartó és lelkiismeretes elvégzése az idők folyamán oly eredményeket mutat fel, melyek kihatásaikban szembe-tűnőek és minél több irányú ezen hatás, annál több egészséges, életerős sejtje, véreseppje van a nemzet-testnek.

Ha a tiszt- és altiszt- kar és annak révén a legénység testben és lélekben megerősödik, erős, a fanatizmusig elszánt nemzeti szellemben nevelődik s ezen szellemet terjeszti, nincs okunk féltetni hazánkat. Ne nézzünk se jobbra, se balra, hanem mindig egyenesen a célra. A sibereket, a társadalmi vérszívóit, a nemzet nyomorából dőzsölőket, a gazlelkűeket bizzuk a Nemezisre, az biztosan és kikerülhetetlenül elvégzi velük a maga munkáját. „Lassú léptekkel halad az isteni harag, de lassúságát az ítélet súlyosságával pótolja.”

Ne politizáljunk, ne hallgassunk a konkoly-hintőkre, ne vegyünk kezünkbe, de ne is olvassunk destruáló vagy erkölcsrontó napilapot vagy írást.

Nemrég egy ünnepi, ebéden hallottam egy előkelő úr szájából Tacitus egy mondását idézni. A dekadencia útján levő Róma erkölceiről szólott Tacitus, mondván: „Megrontani és megromlani, az most Róma divatja.” A napokban olvastam Tacitus Agricóláját s idézem belőle a következő sorokat: „Az érdemet legtöbbször azon körökben becsülik, melyekben legkönnyebben sarjad ki. Ma azonban, mikor egy elhunyt kiváló ember életét akarom megírni, elmézésért kell esedeznem, amire bizonyára nem volna szükségem, ha vádaskodás volna szándékom. Oly szörnyű, az igaz érdem iránt annyira ellenséges idöket éltünk át.” Elszomorító, de ezen most idézett szavak erősen ráillenek mostani viszonyainkra. Csüggedniünk mégsem szabad. Valakinek meg kell kezdenie a tisztulás és tisztítás folyamatát minél előbb, minél többen és minél erélyesebben, annál jobb, annál előbb és annál biztosabban jutunk célhoz. Fogjunk tehát munkához, amíg a pusztulás miázmaai egészen el nem borítanak bennünket. Még nincs késő, de már itt a végső óra!

A tisztikarral, az altisztekkel és a legénységgel való minden foglalkozásnak, minden oktatásnak, nevelésnek ezt a célt kell szolgálnia.

Mindezekről eredmény azonban csak akkor várható, ha minden esendőr ezen oktatásokon szívvel-lélekkel van jelen: ha nem elégszik meg azzal, amit mások, az előadók, az előjárók már feldolgozott, tömörített vagy csak egyes példákra szorítkozó előadásokkal eléje tárnak, hanem az ily előadásoknak csakis útmutató, lendítő jelentőségét tulajdonítva, önönmagát nagy szorgalommal, céltudatos kitartással tovább képezi.

Itt alkalomszerűnek tartom megjegyezni, hogy írjunk ki magunkból a minden áron való kritizálás szellemét. A kritika nagyon üdvös hatású lehet, ha hivatottak részéről hangzik el, de ha az csak a

mindenkit és mindent leszólani akarásból, felté-kenykedésből, hiúságból, a mindenáron való érvényesülés vágyából vagy más alacsony indulatból származik, akkor hatásaiban csakis káros lehet. Jegyezzük meg, hogy Rómába sok út vezet, de a felelős vezető, a parancsnok által megjelölt út mindig a legbiztosabban vezet célhoz, ha mindnyájan egy akarattal és készséggel haladunk rajta.

Komoly és szigorú önkritika mellett könnyen rákadunk hiányosságainkra, mely hiányosságok valamennyiünk teendőiben — legyenek azok szolgálati, társadalmi vagy önmagunkkal szemben való kötelességek — vagyis az összesség munkájának eredményeiben sokszor nagy horderejű hibákban csúcsosodnak ki. A jó, az áldásos, az építő tevékenység ellensúlyozza a gyenge vagy a romboló munkát s ily értelemben való tevékenységünk, viselkedésünk tagadhatatlanul és mindenkor több, kevesebb, jó vagy kevésbé jó befolyással van a közállapotokra.

Ha meggondoljuk, hogy az egyszerű útkaparó a reá bízott útszakasz karbantartása vagy elhanyagolása folytán az úton való közlekedés gyorsabbá és kellemesebbé vagy pedig bizonytalanabbá és bosszantóvá tétele által mily jó, esetleg mily kedvezőtlen befolyással lehet egy egész vidék lakosságára, mely hatások az idők hosszú során mennyi, a céltól való lekésést, balesetet, káromkodást, stbit eredményeznek, akkor nem hiszem, hogy akadna ember, ki azt gondolja, hogy az ő becsületes munkáját a haza minden legcsekélyebb hátrányosságtól mentesen nélkülözheti.

Nézzünk csak magunkba és magunk körül. Oly sok a teendő, a javítandó! Teendőinket oly sokféle-kép lehet elvégezni. Hogy csak a jobb megoldási módokat említssem, egy munkát lehet jól, igen jól, kiválóan, sőt emberileg véve, tökéletesen elvégezni, de még ezen az osztályozáson felül is van egy még jobb osztályozás: az eszményi tökéletesség foka.

Mi teendőinket legalább igen jól, de lehetőleg tökéletesen akarjuk elvégezni. Hogy azt tehessük, teljes kitartással kell testi erőnket és szívósságunkat fejleszteniünk; mértékletes, józan étellel kell munkabírásunkat éleszteniünk és fenntartanunk, súlyos életviszonyaink s a kivezető út bonyodal-
massága és hosszadalmassága mellett életkedvünket és életelőlkünkbe vetett hitünket fenntartanunk és másokban is erősíteniünk.

Szaktudásunk fokozása elsőrendű feladatunkat képezi. Tartsuk szem előtt, hogy állaskötelmeink gépies, lélek nélküli, taposómalomszerű elvégzése nem járhat eredménnyel. Mindennapi, sőt apró teendőinkben is legyünk szigorúan pontosak. Parancsoljunk magunkra kedvet és érdeklődést még csekélyebb jelentőségűnek vélt dolgokban is, hogy a kényelem szeretete el ne hatalmasodjék rajtunk. Keményítsük meg szívünket, lelkünket a nehézségekkel, akadályokkal, emberi gyengeségekkel szemben. Apró-cseprő pletykák, társasági pikantériák helyett forduljunk a tudományok, a művészetek felé.

Az iskolai nevelés, illetve oktatás megadja a műveltség alapelveit, megadja azon ismereteket, melyek az általános műveltségnek alapvető fokát képezik. Az élet mutatja meg aztán, kiből lesz igazán művelt ember. Mert a tanult és a művelt

ember között nagy különbség van. Aki csak aránylag tág ismeretkörrel bír, kinek gondolatvilága aránylag gazdagnak, fejlettnek mondható, de érzés-világa, kedélyvilága fejletlen, az emberi szolidaritás érzésével nem bír, a bajtársi, baráti szeretet, a hon szerelmének ápolgatására, megbecsülésére képtelen, az ilyen ember legfeljebb tanult ember lehet, de művelt semmi esetre sem. A műveltség az élet-jelenségek összes megnyilvánulásának, a testi és lelki életnek harmóniájában gyökeredzik, melyben a jellem, a gondolat- és érzelmvilág a tudásbeli anyagkomplexummal szemben feltétlenül fontosabb. A nagytudású ember a közre, a hazára veszedelmet is jelenthet, ha tudása nem párosul jellemességgel, ha érzelmvilága fejletlen, durva; ellenben a jellemes, nemes érzésű emberek feltétlen és készséges szolgái a közérdeknek, nemzetük üdvének.

Minden kultúremler lelke hajlik a tudományok, az ismeretek bizonyos határozott irányára felé, műveltségét tehát hajlandó bizonyos irányú ismeretek iránt előszeretettel fejleszteni. Egyik a történelmi, másik a földrajzi, a szociális, az etikai, filozófiai stb. tudományok felé, viszont másik a művészetek, a festészet, a zene iránt érez különösebb kedvet, vagy pedig mindezekből többek iránt érez hajlandóságot.

Nagyon üdvös, ha ezen hajlamot — a kötelességek ellátására rendelt időn kívüli szabad idejében — mindenki ápolja s magát ez irányban tökéletesíti. Az ily hajlamok üdvösen elvonják az embert a lélek és jellemrontó intrikák, pletykák és más, a kislelkű, a nemesebb élvezetek iránt kellő fogékonysággal nem bíró emberek tulajdonságait képező gyarlóságoktól. Az ily hajlandóságok igazi és megbízható elősegítői az emelkedésnek, a nemesebb életfelfogásnak, ezek képesek igazán előmozdítani a közszellem és egyetértés áldást hozó erényeit.

Akiben ily kifejezett hajlamok nincsenek, az is képezze magát valamiben, amivel gondolat- és érzelmvilágát gazdagíthatja. A kívánatos eredmény azonban csakis a szorgalmas, kitartó önképzéssel érhető el. Az önképzés jelentősége, célszerű irányai, helyes módja és útjai oly sokoldalú megvilágításra érdemesek, hogy ezek csakis egy külön alkalommal volnának kimerítően feltárhatók, azért erről ezúttal hosszasan nem beszéljek. Komolyan ajánlom azonban annak meggondolását, hogy szabad időnkéből napi 1—2 órának önképzésre való felhasználása gondolatvilágunkat, ismeretkörünket jelentékenyen gyarapítja; a tudás pedig erő, az erő boldogság.

Véssük elménkbe a régies, tréfásan komoly figyelmeztetést: „Felényire már megtette dolgát, ki huzgón munkához fogott; merj hát, fogj hozzá és böles lehetsz. Ha mindig csak holnapra ígérsz józan életet, olyan vagy, mint az egyszeri paraszt, ki arra várt, hogy elesorogjon előle a patak, mely foly s örökké foly ni fog.”

Az elmondottakban feltártam nagyjában helyzetünket. Ez alkalommal úgyszólván csakis belső helyzetünkről beszéltem. Külső helyzetünkről ezúttal csakis annyit, hogy minden úgy fest, mintha még ma is csupán a háborúnak egy fázisában élünk s mintha a háború végső befejezése és meg-

oldása még előttünk lenne. Vértízár felhője nincs a láthatáron, de villámlásai — egyelőre még szelidebb formában — máris fel-felesillannak.

Külső helyzetünk nem rózsás; épen és főleg belső helyzetünk ziláltsága miatt. Vannak biztató jelenségek; jegyezzük meg azonban jól, hogy számításaink csak akkor lehetnek reálisak, ha első sorban és főképen önmagunkban bízunk. Ha nem bízunk önmagunkban, ne gondoljuk, hogy mások bízni fognak bennünk.

Európa békéje igen gyengén van megalapozva. Az úgynevezett győztesek sokkal többet vétettek az erkölcs és az igazság ellen, semhogy ezen bűnikre megbocsátással és őszinte megbecsüléssel válaszolhatnánk. Jönni fog, jönni kell a feltámadásnak, melyhez erőt, lehetőleg sok és szívós erőt kell gyűjtenünk.

Vizsgára fogunk tétetni, készüljünk tehát reá a magyar Hiszekegy erős hitével és meggyőződésével.

Aki ezen hit parancsai szerint él, aki az elmondottak szellemében él és dolgozik, az — de csakis az — mondhatja el igaz, bensőséges meggyőződéssel:

„Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.“

A főmagánvádra üldözendő bűncselekmények nyomozásáról.

Irta: Dr. VALLÓ JÓZSEF őrnagy.

A Bűnvádi perrendtartás 83. §-a szerint a nyomozás tárgya azon adatoknak kipuhatólása és megállapítása, amelyek a vád emelése vagy nem emelése kérdésében a „vádoló“ tájékoztatására szükségesek, amiből az a további kérdés merül fel, hogy ki a „vádoló“?

Erre a Bp. 13. §-ának első bekezdése úgy felel, hogy vádló alatt mind a kir. ügyészség, mind a fő- és pótmagánvádló értendő, kérdés tehát, hogy ezen három tényező közül, melyik, mikor jogosult a vádemelésre? A Bp. 2. §-a erre nézve úgy rendelkezik, hogy a vádat „rendszerint“ a kir. ügyész képviseli, ami más szóval azt jelenti, hogy az esetek túlnyomó részében, nevezetesen: a hivatalból és magánindítványra, továbbá a felhatalmazásra vagy kívánatra (a közhatóságok és közalkalmazottak megrágalmazása: 1914. évi XLI. t.-c. 8. és 9. §-a), nemkülönben a feljelentésre (Btkv. 174. §.) üldözendő bűncselekményekben a kir. ügyészség hivatalból vádat emelni s ezt a bíróság előtt képviselni. Szemléltetőleg ez úgy lenne kifejezhető, hogy az elkövetett bűncselekmények 99 százalékában a kir. ügyészség képviseli a vádat.

A Bp. ezen rendelkezése két nagy horderejű jogelvet juttat érvényre, ezek: a vádelv és a bűncselekmények hivatalból való megtorlásának elve. A „vádelv“ a bírói függetlenséget szolgálja, s úgy értelmezendő, hogy a független bíróság nem hozhat ítéletet más ügyben, mint amelyre nézve előtte vád emeltetett.

„A bűncselekmények hivatalból való megtorlásának elve“ pedig a jogrend fenntartásának esz-

köze s arra kötelezi az államhatalmat, hogy az elkövetett bűncselekmények beigazolt tettesét megbüntesse. (Régen ez magánjogi kérdés volt, melyet a sértett a tettessel magánaton: vérbosszú, párbaj, egyezség útján intézett el.)

Ezen utóbbi jogelvet látszólag megdönti a sértett részére a Bp. által biztosított magánindítványi jog, melynek fenforgása esetén az államhatalom, — a sértett nyilatkozásáig; — a megtorló lépések folyamatba tételeitől tartózkodik, illetve ezek megindítását a sértett érdekében (pl. szemérem elleni erőszak, a családi lopás, sikkasztás stb. esetében) az ő akaratától (magánindítvány) teszi függővé. De ez csak látszat, mert a magánindítványi cselekmények üldözésénél az állami büntető akarat korlátozása csak addig tart, amíg a sértett kijelenti, hogy a sérelmére elkövetett bűncselekmény nyomozását s a tettes üldözését kívánja. Ha ez megtörtént, a további bűnvádi eljárás a hivatalból üldözendő bűncselekményekkel egyezően folytatódik le s az államhatalom a bűnöst üldöző és büntető hatalmát teljes mértékben érvényesíti. Több esetben (pl. a Btkv. 232., 233., 236., Bn. 43. Btkv. 317., 318—321. §§-ai, és az uzsora minősített eseteiben) a sértett indítványának visszavonását sem engedi meg. Ugyanez áll a feljelentésre (Btkv. 174. §.) és a felhatalmazásra vagy kívánatra üldözendő bűncselekményekre nézve is, bár ez utóbbiaknál a bírói felfogás még nem egységes. Mindezekből megállapíthatjuk, hogy az államhatalom a magánindítványi, felhatalmazási stb. cselekményeket is büntetni akarja s hogy ezen akaratát csak fontos magán- vagy közérdekből korlátozza.

Nem dönti meg a „vádelvet“ sem azon körülmény, hogy bizonyos esetekben az ügyészség által megtagadott vagy elejtett vád képviselőt a sértett mint pótmagánvádló átveheti, mert az ügyészség csak olyan ritka esetekben adja ki a vádat a kezéből, amikor a gyanúsított elítéltetésére kilátás nincsen. Ha ilyenkor a pótmagánvádló által folytatott eljárás során újabb bizonyítékokat sikerül beszerezni, akkor a kir. ügyészség a vád képviselőt azonnal újra átveheti (Bp. 35. §.) és át is veszi.

Látjuk ebből, hogy minden esetben az ügyész marad a vád ura s a nyomozás irányítója. Ő rendel el a nyomozást (bírói vizsgálat esetét kivéve), irányítja és ellenőrzi a rendőrhatalóságok és rendőri közegek ebbeli működését, tekintet nélkül arra, hogy hivatalból vagy magánindítványra, felhatalmazásra, stb. üldözendő-e a bűncselekmény.

A nyomozás mikénti lefolytatásáról a csendőrségi Szolgálati Utasítás ezen fejtegetéssel teljesen egyezőleg rendelkezik. Így a 98. §. szerint az indítvány megtétele előtt csak azok az elhalaszthatóan intézkedések teendők meg, melyek a bűncselekmény nyomainak fentartására, a bűncselekmény folytatásának megakadályozására és a bűncselekményből származó hátrány elhárítására szükségesek. Ezen intézkedések tehát nem is tekintendők szorosan vett nyomozó cselekményeknek, hanem csak praeventív intézkedéseknek, oly célból, hogy a sértett várható nyilatkozása után esetleg szükségessé váló nyomozás sikerét biztosítsák.

A 102. és 108. §§-ok szerint a hivatalból és magánindítványra stb. üldözendő bűncselekmények mikénti nyomozása és feljelentése között semmiféle különbség nincs.

Az eddig elmondottak összefoglalásaképpen megállapíthatjuk tehát, hogy a magánindítvány, felhatalmazás, kívánat és a feljelentés csak az eljárás megindításához szükséges. Ennek megtörténte után ezen bűnyügek is ugyanúgy lesznek folytatva, mintha hivatalból üldözendők lennének, azon egyedüli korlátozással, hogy a magánindítvány az elsőfokú bírósági ítélet kihirdetéséig egyes esetekben visszavonható.

Sohasem szabad azonban szem elől tévesztelnünk azon fontos körülményt, hogy a magánindítványi bűncselekmények között olyanok is vannak, amelyek „főmagánvádra“ üldözendők. Mi tehát a főmagánvadás? A főmagánvadás a bűnvádi eljárás egyszerűsítése, melyről a Bp. 41. §-a úgy rendelkezik, hogy egyes, a közérdeket szempontjából lényegtelen magánindítványi bűncselekmények ügyében a sértett a kir. ügyészség megkerülésével jogosult előt köteles a bíróság előtt vádat emelni s azt mindvégig képviselni. Ezen bűnyügekben tehát a vádhatóság jogkörét nagyjából a sértett tölti be, s a kir. ügyészség csak azon ritka esetben veheti át a vád képviselőt, ha a közérdeket veszélyeztetve látná, ami azonban vajmi ritkán fordulhat elő.

Melyek a főmagánvadás esetei? Összesen 8 vétség és 3 kihágás tartozik ide és pedig:

1. Az egyszerű rágalmazás: 1914. évi XLI. t.-c. 1. §. (rég. Btkv. 258. §.).
 2. A sajtó útján vagy egyébként nyilvánosan vagy áljas indokokból elkövetett minősített rágalmazás: 1914. évi XLI. t.-c. 3. §. 1. és 3. pontja (rég. Btkv. 259. §.).
 3. Az egyszerű és a sajtó útján, vagy egyébként nyilvánosan, vagy feltűnő durvasággal elkövetett minősített becsületsértés: 1914. évi XLI. t.-c. 2. és 4. §§. (rég. Btkv. 261. §.).
 4. Levél és sürgönytitok megsértése magán személy által Btkv. 327. §.
 5. Magánlaksértés vétsége Btkv. 332. §.
 6. Ingó vagyron rongálás vétsége Btkv. 418. §.
 7. Ingatlan vagyron rongálás vétsége Btkv. 421. §.
 8. A könnyű testi sértés vétsége Btkv. 301. §.
 9. A Bn. 51. §-ában körülírt tulajdon elleni kihágás. Kih. Btkv. 126. §.
 10. A Kih. Btkv. 127. §-ban körülírt kihágás.
 11. A védjegyek oltalmáról szóló 1895. évi XLI. t.-c. 8. és 9. §§-aiban körülírt kihágás.
- Már most tisztázzuk azt a kérdést, mi a csendőrség kötelessége ezen bűncselekmények nyomozásában?

A nyomozás célja azon adatok kipuhatólása, melyek a vád emelése vagy nem emelése céljából a vádló tájékoztatására szükségesek, amiből világosan következik, hogy a főmagánvadás esetében csendőrségi nyomozásra egyáltalában nincs szükség. Hiszen a sértett, — mint közvetlenül érdekelt, — ezen egyszerű bűncselekmények teljes tényállását ismeri s így felesleges ezt nyomozás által felderíteni. Az ügyészségi vád képviselőténél egészen más a helyzet. Itt azért szükséges a nyomozás, mert az ügyészség épen a nyomozásról beterjesztett tényvizslat vagy feljelentésből értesül az esetről s ennek elkövetési körülményeiről.

Azon egészen kivételes esetre, ha a sértett nem ismeri a bűncselekmény elkövetési körülményeit s ezeknek nyomozás útján való megvilágítása vál-

nék szükségessé, a Bp. 84. §-ának első bekezdése úgy rendelkezik, hogy a szükséges nyomozást a főmagánvádló indítványára a rendőri hatóság főnöke (községekben a főszolgabíró, városokban a rendőrkapitány) rendeli el, mint hogy a sértett, mint magán személy a nyomozó közegekkel nem rendelkezhetik.

A Bp. ezen rendelkezése folytán a főmagánvádi bűncselekményekben való bíraskodás nagy hasonlatosságot mutat a magánjogi keresetek elintézési módjával. A sértett itt is rendszerint a kir. járásbírósnál megállapított panasznapokon szóbelileg adja elő panaszát, megnevezi az eset tanuit és kéri a fő tárgyalás kitűzését, amelyen a vádat is személyesen képviseli s a tettes megbüntetését kéri, nagyjából úgy, mint az alperes elmarasztalását a polgári perben. Ez bizonyítja legjobban, hogy ilyen esetekben a csendőrségi nyomozás felesleges. Ez eddig is csak azért volt gyakorlatban, mert a Szolg. Utasításban erre vonatkozólag határozott rendelkezés nem foglaltatott. A szolgálat érdekével ellenkezik, hogy a járőrök sokszor hosszú időt eltöltöttek ilyen felesleges nyomozással, nem egy esetben más szükséges nyomozás rovására.

A jövőben követendő eljárásra nézve az a véleményem, hogy a Bp. szellemének megfelelően az is, ha a csendőrség, a főmagánvadás eseteiben hozzájuk forduló sértetteket a Szolg. Utasítás 7. §. 2-ik bekezdése értelmében szóbeli vádemelés (panasztétel) végett a kir. járásbíróshoz utasítanak, minthogy azonban a Szolgálati Utasítás 101. §-a a csendőrség kötelességévé teszi a magánindítványnak bárhol és bármely időben való átvételét, az a helyes s a csendőrség tradíciójának megfelelő eljárás, hogy az őrs ilyen panasz esetén is irassa alá a nyilatkozatot, állapítsa meg nyomozás nélkül, — csak a sértett bemondása alapján — a tényállást s ezt röviden foglalja jelentésbe körülbelül az alábbi minta szerint:

1.

Kir. Járásbírósnak

Kelt . . . stb.

Csorna.

Jelentem, hogy N. N. szili lakos mai napon az őrsön megjelenve előadta, hogy tegnap este a Kozák-féle vendéglőben időzve, N. N. szili lakossal (utca, házszám . . . éves, . . . vallású, földműves stb.) összeszólalkozott, miközben utóbbi öt egy sörös üveggel két ízben fejbe vágta úgy, hogy rajta a mellékelt orvosi látlelet tanúsága szerint nyolc napon belül gyógyuló testi sértést okozott. A mellékelt nyilatkozat alapján kéri tettes megbüntetését.

Tanuk: N. N., N. N., N. N. szili lakosok (utca, házszám és foglalkozás feltüntetésével).

A bűnület képező sörös üveg átvételi elismervény ellenében a szili községi előjárásnak átadott.

N.

őrsparancsnok.

2.

Főszolgabíró Úrnak

Csorna.

A fenti tényállásról rövid tájékoztató jelentés.

N.

őrsparancsnok.

Ezen eljárás nem terheli meg az őrsöket s megkíméli a sértettet az időpazarlástól s a bírósághoz való utazás költségeitől úgy, hogy a csendőrségben megszokott védelmezőjét fogja látni az eljárás egyszerűsítése dacára.

Az eljárásnak ily értelemben való szabályozása az új Szolg. Utasítás keretében tervbe vétett. Ennek megtörténteig a kérdés jelen megvilágításban gyakorlatilag tanulmányozandó lenne, hogy a parancsnokságok annak idején megfelelő javaslatokat tudjanak tenni.

Idegenrendészet a községekben.

Irt. KELEMEN MIKLÓS 2. oszt. tiszthelyettes.

Valamennyien, akik a közbiztonsági szolgálatban tevékenykedünk, tudjuk és nap-nap mellett tapasztaljuk, hogy az idegenrendészet helyes és céltudatos kezelése a jó közbiztonsági szolgálatnak mennyire alapját képezi és épen ezért tisztelteljes köszönettel vettük azt, hogy lapunk ez évi első számában Szabó Jenő százados úr a figyelmet erre a rendkívül fontos kérdésre reáterelte. Azt hiszem, hogy ennek a kérdésnek lapunk hasábjain való tárgyalása az ügynek csak hasznára lehet és ezért, de a szerkesztőségétől nyert felszólítás alapján is, legyen szabad az e téren szerzett tapasztalataimat és szerény nézetemet az alábbiakban röviden megemlítenem.

Kétségtelen, hogy az idegenrendészet a községekben nagyon sok kívánivalót hagy fenn és hogy a csendőrség az idegenek ellenőrzése tekintetében reá háramló kötelemeket csak a legnagyobb nehézséggel tudja teljesíteni, pedig azok majdnem kizárólag az ő vállára neheznek, mert a községi előjárások ily irányú közreműködésére számítani egyáltalán nem lehet. Ennek okát azonban sem a csendőrségben, sem a községi előjárásokban, hanem az idegenrendészetet szabályozó törvényes rendelkezések hiányában kell keresni.

Az idegenrendészet tulajdonképpen két, egymástól egészen elválasztható részre oszlik: a külföldi és a belföldi idegenek ellenőrzésére. Utóbbiak alatt értem azokat a magyar állampolgárokat, akik ideiglenesen nem az állandó lakhelyükön tartózkodnak.

A külföldi állampolgárok ellenőrzése tekintetében az 1903. évi V. t.-c. és az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 90.000/III. a.) 1905. számú belügyminiszeri rendelet (Törv. Rend. Gyűjt. 522. old.) intézkedik. Ezen törvény a külföldi állampolgárokra nézve az ország egész területén bejelentési kötelezettséget rendel el, olyanformán, hogy a külföldi egyén megérkezését annak szállásadója egy, ezen célra rendszeresített úrlapon a megérkezéstől számított 24 óra alatt a községi (kör-) jegyzőnél (tehát nem a községi előjárásnál) bejelenteni, ez utóbbi pedig a bejelentést 15 nap alatt az elsőfokú rendőrhatalósághoz (főszolgabíróhoz) beterjeszteni köteles. A külföldinek személyesen csak akkor kell jelentkeznie, ha az ország területén lakni szándékozik. A rendőrhatalóság jogosítva van a bejelentés teljesítését saját közegei által úgy a szállodákban, mint magánházakban is ellenőriztetni. Ezen ellenőrzésre elsősorban a csendőrség

hivatott, mely e teendőiben — a Szolgálati Utasítás korlátai között — házkutatási joggal is bír.

Az 1920. év óta több belügyminiszeri rendelet jelent ugyan meg, amely a külföldiek jelentkezését és ellenőrzését módosította, ezek a módosítások azonban részben már hatályon kívül is helyezték, részben pedig inkább csak alaki intézkedéseket tartalmaznak, úgy, hogy a lényoget — természetesen — ma is csak az 1903. évi V. t.-c. és annak végrehajtási utasítása képezik.

Úgy az 1903. évi V. t.-c.-nek, mint végrehajtási utasításának nagy hiányossága az, hogy a külföldiek bejelentésének praktikus ellenőrzését a csendőrség feladatává teszi ugyan, de a csendőrséget az egész bejelentési eljárásból teljesen kikapcsolja, mert a bejelentőlapokat a jegyzőnek közvetlenül a főszolgabíróhoz kell beterjesztenie anélkül, hogy az illetékes és az ellenőrzésre elsősorban hivatott őrs azokba betekintést nyerhetne. Ha tehát a főszolgabíró a területén tartózkodó külföldieket az őrsökkel ellenőriztetni akarja, úgy a hozzá beérkezett bejelentőlapokat azoknak újra ki kell küldenie. Ez a legkritikább esetben történik meg, vagy ha meg is történik, a bejelentőlapok már csak akkor érkeznek az őrsre, mikor az 1—2 hétig ott tartózkodott külföldi már elutazott, mert a törvény csak a jegyzőnek magának 15 napi határidőt ad a felterjesztésre; legalább még egyszer ennyi idő telik el a küldözgetéssel és az ügy adminisztratív elintézésével is.

A csendőrség tehát a területén tartózkodó külföldiekről csak privátim szerzhet idejekorán tudomást: akár úgy, hogy a jegyzővel való megegyezés után (ha ez helyben van) a bejelentő lapokba azoknak a főszolgabíróhoz való beterjesztése előtt betekint, vagy pedig úgy, hogy a külföldieket magánértesülései alapján igyekszik megállapítani és ellenőrizni. Ez az utóbbi eljárás természetesen csak egész kis községekben lehetséges, ahol egy-két idegent könnyen meg lehet állapítani, de nem lehetséges a nagyközségekben, ahol a lakosságot egyenként számontartani lehetetlen.

Ezen hiányosságok kiküszöbölésére — véleményem szerint — kiválóan alkalmas lenne az a rendkívül egyszerű eljárás, amelyet Szabó Jenő százados úr említett cikkében a bejelentőlapok kezelésére vonatkozólag ajánlott. Mindössze annyit kellene a községi (kör) jegyzőknek elrendelni, hogy a külföldiek bejelentőlapjait ne a főszolgabíróhoz terjesszék be, hanem 24 óra alatt minden átirat nélkül az illetékes csendőrségnek küldjék meg. Az őrsök kötelesek lennének mindenekelőtt arról meggyőződni, hogy a bejelentett egyén nincsen-e körözve, azután kötelesek volnának a bejelentett külföldieket a legközelebbi szolgálattal kapcsolatban járőreikkel felkeresetni, személyazonosságukat és itt tartózkodásuk célját illetőleg igazoltatni és általában a szükségesnek látszó puhatolásokot — esetleg az előző belföldi tartózkodási hely rendőrhatalósága, vagy csendőrsége útján is — megajteni. Ha az illető külföldi egyén nem gyanús, ha írásai stb. rendben vannak, akkor az őrsparancsnok a bejelentőlapot egyszerűen aláírja: ha bármi jelenteni valója volna (pl. ha a külföldi gyanús, nem kívánatos, megfigyeltetik, stb.) azt a bejelentőlap hátlapjára reávezetné és ennek megtörténte után az összes bejelentőlapokat borítékba

tenné és minden iktatás, nyilvántartás, fogalmazvány stb. nélkül a főszolgabírónak beterjesztené.

Ezzel az eljárással elérnők azt, hogy a főszolgabíró már a saját közegei által ellenőrzött bejelentőlapokat kapna kézhez, amelyek kétségtelenül értékesebbek volnának számára, mint az egyszerű bejelentések, amelyeket még először az őrsöknek ki kell adnia. Késedelmet ez az eljárás nem jelentene, mert 15 nap alatt a bejelentőlapok még az őrsön át is biztosan a főszolgabíróhoz jutnának.

Fontos volna, hogy a külföldi egyén a bejelentés megtörténtéről írásbeli elismervényt kapjon, hogy a csendőrséggel szemben igazolni tudja, hogy a bejelentést nem mulasztotta el. Ezt a leg-egyszerűbben úgy lehetne eszközölni, ahogy pl. az államrendőrségi őrszobák a bejelentőlapok igazolását eszközlik, hogy t. i. a jegyző, vagy a községi bíró a bejelentőlap leszakítható szelvényére a községi bélyegzőt reáütné.

Most, amíg a tartózkodási engedélyekre vonatkozó rendelkezések érvényben vannak, a külföldiek a főszolgabírónál útleveleikkel rendszerint személyesen jelentkeznek. Szükséges volna, hogy az illetékes csendőrség az ilyen személyesen jelentkezett külföldiről is tudomással bírjon, azért ilyen esetben a főszolgabírónál a szükséges adatokat az útlevelelől egy megfelelő úrlapra ki kellene írni és ezt az úrlapot kellene ellenőrzés végett, az illetékes csendőrségnek kiadni, amely azzal épen úgy járna el, mint az eredeti bejelentőlapokkal.

Az kétségtelenül hasznos lenne, ha az őrsparancsnoknak az őrskörletében tartózkodó külföldiekről egy állandó nyilvántartás állana rendelkezésre; annak vezetése nem is ütközne semmi nehézségbe, mert hiszen a legnagyobb és legmozgalmasabb őrskörletben sem fordul meg átlag havonta több, mint 50—60, naponta tehát átlag két külföldi. Az, hogy az őrsök a körletükben megfordult idegenekről a járásparancsnokságnak havonta névjegyzéket terjesztenének fel, a járásparancsnok urak általános tájékozódását kétségkívül megkönnyítené, mégis úgy vélem, hogy az ezzel járó és úgy az őrsöket, mint a járásparancsnokságokat lényegesen terhelő adminisztratív munkatöbblet annak praktikus hasznával nem állana arányban. Ezért — ha a névjegyzékek felterjesztése nem talláthatnák okvetlenül szükségesnek — talán más megoldás is célhoz vezetne, például, hogy a főszolgabírónál levő eredeti bejelentőlapok betekintés végett a járásparancsnokságnak is rendelkezésre bocsáthatnának.

Külön elbírálás alá esnek azok a külföldiek, akik az 1903. évi V. t.-c. értelmében lakhatási bizonylatot (4. §.) vagy letelepülési engedélyt (16. §.) nyertek; ezek minden őrs által, úgy mint eddig, ezután is nyilvántartandók volnának.

A külföldiek ellenőrzése az elmondottak szerint meg volna oldva. Hátra van még az idegenrendészet másik — és nehezebbik — kérdése, a belföldi idegenek ellenőrzése.

A háború előtt az idegenek ellenőrzése — Budapesti kivételével — az egész ország területén helyi rendészeti ügyet képezett és a bejelentési kötelezettséget az 1886. évi XXII. t.-c. 21. §-a alapján csupán egyes, igen régi önkormányzati szabályrendeletek szabályozták, amelyek azonban az idők folyamán többnyire feledésbe mentek és

gyakorlatilag csupán egyes nagyobb törvényhatósági joggal felruházott városban nyertek alkalmazást; rendes bejelentőhivatal a háború előtt — tudomásom szerint — csak Budapesten működött, amár az 1879. évi XXVIII. t.-c. 23. §-a a m. kir. belügyminisztert felhatalmazta arra, hogy a törvényhatósági joggal felruházott, vagy „egyes nagyobb” városokban a bejelentési kötelezettséget rendeleti úton életbeléptesse. Vidéken, de különösen a községekben az idegenek semmiféle hatósági ellenőrzés alá nem vonattak.

A háború kitörése alkalmával a m. kir. kormány az 1912. évi LXIII. t.-c. 6. §-ával nyert felhatalmazás alapján a bejelentési kötelezettséget Erdélynek majdnem egész területén, továbbá a Szerbiával határos vármegyékben (összesen 11 városban és 21 vármegyében) elrendelte, a m. kir. Belügyminiszter úr pedig az egyidejűleg kiadott 5112/eln. 1914. sz. rendeletével azt részletesen szabályozta. Ezen rendeletek az 1922. évi XVII. t.-c. 6. §-ának rendelkezései következtében 1923. évi február hó 10-ével hatályukat veszítették, azóta tehát e téren megint csak a háború előtti, lokális jellegű szabályrendeletek vannak érvényben, kivéve az államrendőrség működési körébe vont városokat, amelyekben a bejelentés elrendelése és a bejelentőhivatalok felállítása az 5047/M. E. 1919. sz. kormányrendelet 8. §-a által elvileg lehetővé tétetett.

Ma tehát a községekben a helyzet az, hogy az idegenek teljesen szabadon járhatnak-kelhetnek, lakhatnak, eltávozhatnak stb. anélkül, hogy kilitük iránt a hatóság egyáltalán érdeklődne vagy, hogy magukat akár be-akár kijelenteni tartoznának. Igaz ugyan, hogy egyes szabályrendeletek — mint már említettem — tartalmaznak erre vonatkozó — a célnak többé-kevésbé megfelelő — rendelkezéseket, de ezeknek általában megint csak az a hiányosságuk, hogy az ellenőrzésre elsősorban hivatott csendőrséget teljesen figyelmen kívül hagyják és csak a község előjárásánál való személyes jelentkezést (tehát nem írásbeli bejelentést) teszik kötelezővé, amiről a csendőrség természetesen sohasem szerez tudomást. A község előjárósága a jelentkezést — ha ugyan valaki véletlenül jelentkezik — tudomásul veszi, de már arra, hogy az idegennek utána is nézzen, sem ideje, sem közege nincsen. Ahol körjegyző van, ott az őrs esetleg még megállapodik vele valamilyen módszerben, de olyan községekben, ahol jegyző nincsen, a község előjárósága rendszerint földmíves emberekből áll, akik reggeltől estig munkában vannak, de többnyire nem is képesek arra, hogy az idegenek számontartása és ellenőrzése tekintetében az őrsnek számbavehetően segítségére legyenek. Így tehát az őrs teljesen magára van utalva és tisztán csak a véletlenül mulik, hogy a járőrök a területükön tartózkodó idegenekről tudomást szereznek-e vagy sem.

Természetes, hogy ez számos körözött büntettesnek lehetővé teszi azt, hogy magát a törvényes megtorlás alól kivonja: nem kell egyebet tennie, mint születési vagy állandó tartózkodási helyéről egy más, olyan helyre távozni, ahol őt nem ismerik. Így pl. egy őrskörletbeli katonaszökevény, akit hónapokon át kerestünk, a szomszédos vár-

megye egyik községében egy földbirtokoshoz gazdasági cselédnek szegődött be s onnan három havi szolgálat után, gazdáját meglöpné megszökött és a mai napig sem került kézre. Egy másik, ugyanazon községben, ismételtén megszökött katona a második vármegyében egy puszta lakó rokonánál vert tanyát és másfél évi ottartózkodás után csendőrnek jelentkezett. Felvétele folyamatba is tételt, de a beadványhoz a születési anyakönyvi kivonatra volt szükség; csak, mikor a születési helye szerint illetékes őr annak beszerzése végett megkeresett, derült ki az illetőnek körözött volta. Őrskörletem egyik községében egy, az ország ellenkező szélén levő vármegyébe illetékes fiatalember telepedett le s mihamar egy szövetkezeti alapon álló üzlet élére került. Három évi ittléte után derült ki, hogy egy kir. ügyészség büntett miatt körözi. Egy másik kereskedő szintén egy távolabbi vármegyéből tette át ide székhelyét. Itt mihamar köztisztviselőnek örvendett és társaságától a község legtekintélyesebb polgárai sem tartózkodtak. Három havi ittléte után akadtt reá a régebbi tartózkodási helyéről utána jött járőr.

Ez a négy eset csak egy és nem is nagyon mozgalmas őrskörletben fordult elő; hozzávetőleges számítással fogalmat alkothatunk magunknak róla, hogy hány meg hány ilyen eset fordulhat elő az ország egész területén. Megjegyezni kívánom, hogy első tekintetre talán mindenkinek az lesz a véleménye, hogy itt az illetékes őrök mind a négy esetben mulasztás terhelte. Azt hiszem, hogy később, ha majd a bűnügyi nyilvántartásról fogok szólni, sikerülni fog beigazolnom, hogy a hiba nem az őrben rejlett.

Véleményem és gyakorlati tapasztalatokom alapul meggyőződésem az, hogy a bejelentési kötelezettségnek az egész ország területén való intézményes és egységes bevezetése a közbiztonsági szolgálatot általában, de különösen a büntetéseket üldözését a mainál sokkal tökéletesebbé és eredményesebbé tenné. Ez semmi esetre sem jelentené az állampolgárok szabad mozgási és költözködési jogainak csorbítását, mert nem volna egyéb, mint egy, a városok területén már érvényben levő törvényes rendelkezés hatályának az egész ország területére való kiterjesztése. A gyakorlati megvalósítás — azt hiszem — az alábbiak szerint szintén nem ütközne akadályba.

Mindenekelőtt az ország egész területére nézve elrendelendőnek vélném, hogy ha valaki állandó tartózkodási helyéről 48 óránál hosszabb tartózkodásra egy községbe érkezik, megérkezését és eltávozását szállásadója 24 óra alatt a községi elöljáróságnak, a községi (kör) jegyzőnek vagy az illetékes csendőrőrsnek szóval vagy írásban bejelenteni köteles. Azzal, hogy a bejelentés három helyen is lehetővé tétetűk, a bejelentő kényelme volna szolgálva: amelyiket közelebb találja, annál jelentkezne.

A bejelentésre egységes űrlapok szolgálnának, olyanok, amilyenek az államrendőrségnél használatosak. Ezeket minél könnyebben hozzáférhetővé kellene tenni, mondjuk dohánytotzsdékben is lehetne árusítani, természetesen kaphatók volnának azokon a helyeken is, amelyek a bejelentések elfogadására ki volnának jelölve.

A kitöltött bejelentőlapot az idegen vagy

szállásadója a községi elöljáróságnak, körjegyzőnek vagy az illetékes csendőrőrsnek beszolgáltatná, amit ezek a szelvény lebélyegzésével igazolnának. Ha a bejelentés szóbelileg történe, az űrlapot az átvevő közege töltené ki, a könnyebbség kedvéért írónnal; a bejelentő a lapot csak aláírna vagy kézjeggyével látna el. Olyan községekben, ahol sem jegyző, sem csendőrőrs nincsen és a községi elöljáróság tagjai arra nem képesek, a bejelentések kezelésével egy alkalmas, megbízható egyén (tanító, kereskedő, irástudó polgár stb.) volna megbízandó. Ezek kiválasztását az őrökre kellene bízni; egészen bizonyos, hogy ott, ahol arra szükség lenne, minden őr találna magának erre alkalmas és önként vállalkozó egyént. Szállodák, gazdaságok, ipari üzemek stb. a bejelentések kezeléséről maguk volnának kötelesek gondoskodni.

A bejelentőlapok összegyűjtése az illető helyeken alkalmilag portyázó járőrök feladata volna; helyben az őr azokat naponta gyűjtené. Az őr a bejelentőlapokat átvizsgálná, azok közül kiválogatná azokat, amelyek részéről nagyobb figyelmet érdemelnek, utánanézne, hogy a bejelentettek nincsenek-e körözve, a gyanusabb idegeneket esetleg személyesen is felkereshetné és részletesebben igazoltná.

Legfontosabb töendője azonban az őrnek az volna, hogy a gyanusabb egyének által beadott bejelentőlapokat az illetők állandó tartózkodási helye szerint illetékes rendőrhatalóságnak vagy csendőrőrsnek — minden átirat nélkül — megküldje, hogy ennek módjában álljon megállapítani azt, hogy a bejelentett egyén ellen nincs-e eljárás folyamatban, nem gyanus-e valamilyen szempontból vagy hogy nem jelentett-e be hamis nevet, hamis adatokat stb. Természetes, hogy a teljesen aggálytalan idegenek bejelentőlapjainak elküldésére szükség nem volna, teljesen az őrre kellene bízni tehát annak a megítélését, hogy mely bejelentőlapok elküldését tartja szükségesnek és melyekét nem.

A bejelentőlapok útján tehát az őrök állandó érintkezésben volnának egymással, ami ma nem igen áll fenn, mert ezt ma mind csak átiratokkal lehetne megcsinálni, arra pedig az őrök fizikailag nem érnek reá. Innen származik azután az is, hogy a körözött és gyanus egyének, szokásos büntetéseik stb. pontosan nyilvántartatnak és ellenőrzetnek addig, amíg otthon vannak, de mihielyt hazulról, illetve az őrskörlethől eltávoznak, már minden ellenőrzés alól mentesülnek, mert már a szomszédos őr sem tartja őket nyilván. Az általam említett eljárással az őrök egy összefüggő hálózatot képeznének és a megfigyelésben, valamint a büntetéseket üldözésében egymást állandóan támogatnák.

A kijelentőlapokkal ugyanaz az eljárás volna követendő, mint a bejelentőlapokkal. Ha tehát pl. egy gyanus egyén magát kijelenti, az őr a kijelentőlapot — hátlapján megfelelő rövid információval — azonnal megküldi az illető egyén új tartózkodási helye szerint illetékes rendőrhatalóságnak vagy csendőrőrsnek, amely így azonnal tájékozva lenne az idegen kiletéről.

Ha annak a rendőrhatalóságnak vagy csendőr-

őrnek, amelynek a bejelentőlapot megküldötték, a bejelentett egyénre vonatkozólag semmi megjegyzése nem volna, úgy a bejelentőlapot aláírás és bélyegzővel való ellátás után az illetékes őröknek egyszerűen és minden átirat nélkül visszaküldéné.

Az őrök a körletükben tartózkodó idegen egyének bejelentőlapjait betűrendben megőrzik mindaddig, míg az idegen az őrskörlethől eltávozik, az eltávozott idegen bejelentőlapját — ha az új tartózkodási hely szerint illetékes rendőrhatalóságnak vagy csendőrőrsnek való megküldése szükségesnek nem mutatkozna — a kijelentőlappal együtt megsemmisítenék. Ez az őröknek számbavehető munkatöbbletet nem okozna, tekintve, hogy csak az idegeneket kellene nyilvántartaniok, már pedig 80—100-nál több idegen egy őrskörletben sincsen. Kivételt képeznek természetesen azok az őrök, amelyeknek körletében idegen munkásokat foglalkoztató nagyobb ipari üzemek, bányák stb. vannak, ilyen helyeken azonban a munkatöbbletet vállalni kell, mert az idegenek pontos ellenőrzése épen az ilyen helyeken bir a legnagyobb fontossággal.

Idegenek igazoltatása alkalmával a csendőrnek legelőször mindig a bejelentőlap szelvényét kellene követelnie. Ezáltal különösen a csavargás és a büntetéseket hosszabb ideig való bujkálása volna megnehezítve.

Az itt vázolt eljárás mellett — véleményem szerint — az idegenek nyilvántartása megoldást nyerne. Ez azonban egymagában nem volna elegendő. Az idegenek ellenőrzésének célja ugyanis az, hogy a körözött büntetettek, bűncselekményekkel gyanúsítható egyének, illetve azok, akikre valamely hatóságnak bármilyen okból szüksége van, (elítéltek, tanúk stb.) feltalálhassanak és elfogassanak, illetve bejelentessenek. Az idegenek ellenőrzése tehát eredményes csak úgy lehet, ha a csendőrőrsök pontos és könnyen áttekinthető bűnügyi nyilvántartással is rendelkeznek.

Ha ma pl. egy járőr egy gyanus idegent vagy csavargót az őrre elővezet, úgy az őrparancsnok teljesen képtelen megállapítani azt, hogy az illető valamért körözve van-e vagy sem. Az ügyészségek és bíróságok körözéseit ugyanis a „Bűnügyi Körözések Lapja“ közli, ennellett azonban „A Rend“ is közöl számonkint 1—2 oldal körözést, (főbnyire rendőrhatalóságiakat) végül pedig számos körözés kerületi-, vármegyei- és járásparancsban jelenik meg; de valamennyi alfabetikus regiszter nélkül úgy, hogy minden egyes esetben, mikor egy nevet kell kikeresni, 2—3 évre visszamenőleg az összes lappéldányokat és parancsokat át kell nézni, ami — ha kettenhárman is végzik — legalább egy délelőtöt igénybevesz. A valószínűség, hogy az ember a keresett nevet megtalálja, így is kevés, mert a hosszas keresésben kifáradt szem a nevek tömegében egy név fölött akaratlanul is nagyon könnyen átsiklik. Nem tudom, hogy az ily módon közölt körözések általában milyen eredménnyel járnak, de ha az eredmény nem volna kielégítő, (amire az aránylag kevés megszüntetésből következtetek) akkor bizonyos, hogy annak okát első sorban az itt vázolt rendszertelenségben kell ke-

reszni. Ugyanennek voltak tulajdoníthatók azok az esetek is, amelyeket előbb példaképpen felhoztam.

Ezen könnyen lehetne segíteni oly módon, hogy minden néven nevezendő körözés kizárólag csak a „Bűnügyi Körözések Lapjában“ tétessék közé, a lap pedig — mondjuk — negyedévenkiüt közölje a benne szereplő neveket alfabetikus sorrendben is úgy, ahogy azt a „Rendőri Közlöny“ közölte. Ebben a regiszterben az ugyanazon kezdőbetűs neveket különálló lapokra kellene nyomtatni, hogy a regiszter lapjait éveken át külön és alfabetikus sorrendben lehessen gyűjteni, szóval, hogy a regiszter szükség esetén külön kéznél legyen és ne kelljen a keresésnél az összes régi évfolyamok bekötött kötetait minden egyes esetben újra előszedni. Az így szükségessé váló papírtöbbletet úgy lehetne fedezni, hogy a „Bűnügyi Körözések Lapja“ csakis azoknak a hatóságoknak küldetnek meg, amelyeknek arra okvetlenül szükségük van, tehát a bíróságoknak, ügyészségeknek, közigazgatási- és rendőrhatalóságnak, a vámőrségnek, a csendőrségnél pedig csak az őrparancsnokságoknak. A községi elöljáróságoknak pl. a lapot felesleges megküldeni, mert azok úgysem érnek reá vele foglalkozni, a legtöbb helyen kivágatlanul gyűjtik s ha valamira szükségük van, ugyanis az őrshöz fordulnak. Hasonlóképpen fölösleges a lapot megküldeni olyan magasabb hatóságoknak és parancsnokságoknak is, amelyek a közbiztonsági szolgálat gyakorlati részével nem foglalkoznak.

Az őrök által közölni kívánt nyomozások szintén a „Bűnügyi Körözések Lapja“-ban lennének — az illetékes közigazgatási vagy rendőri hatóság által — közölteendők. Ezáltal ezeknek parancsokban való közlése — mely amúgy is sok munkát ad — fölöslegessé válna. A parancsban való körözés ritkán szokott eredményes lenni, egyrészt, mert az csak az illető parancsnokság területére szorítkozik, másrészt, mert azt csak a csendőrség kapja, a rendőrhatalóságok nem, holott tudvalevő, hogy a büntetettek bűncselekményeik elkövetése után rendszerint a városokban keresnek menedéket.

Az összes körözéseknek és nyomozásoknak a „Bűnügyi Körözések Lapja“-ban való centralizálásával tehát azokat eredményesebbé, az idegenek ellenőrzését pedig hatályosabbá lehetne tenni. Ez természetesen nem szüntetné meg az őröknek azt a kötelezettségét, hogy az őrskörletükben lakó vagy oda illetékes körözött, gyanus stb. egyéneket külön is nyilvántartsák, sőt erre nagyon is szükség van, hogy a saját őrskörletbeli egyének hozzájuk érkező bejelentőlapjaira az esetleg szükséges információkat az érdeklődő idegen őrnek azonnal és esetenként való külön utánjárás nélkül is meg tudják adni.

Végül a legfontosabbat. Nem tudom, hogy az új Szolgálati Utasítás az idegenek ellenőrzésének fontosságát mennyire hangsúlyozza, de az kétségtelen, hogy minden bejelentés és nyilvántartás csak akkor lesz eredményes, ha a járőrök az idegenek ellenőrzésére tényleg nagy súlyt is fektetnek. A kevésbé lelkiismeretes járőrvezető inkább elhagyja maga mellett menni az idegent, vagy felületesen igazoltatás után inkább tovább engedi,

csak hogy ne kelljen vele visszafordulnia, vagy öt egy, pár kilométernyire elővezetnie. Hány veszélyes, körözött büntetést mentett már meg az ilyen lelkiismeretlenség, amelyet nem lehet elég súlyosan elítélni és büntetni! Erre különösen őrsparancsnok bajtársaim figyelmét szeretném felhívni, mert elsősorban nekik áll módjukban alárendeltjeiket ebben a tekintetben oktatni és ellenőrizni.

Nagyobb helységekben, szállodákban, vendéglőkben, kocsmákban az idegenek felkutatására rendezett váratlan razziaik, különösen vásárok, búcsúk stb. alkalmával rendszerint jó eredménnyel szoktak járni, de még rendes szolgálatban is rendszerint szép eredményeket szokott elérni az a járőrvezető, aki az idegeneknek következetesen és lelkiismeretesen utána néz. Ezért mindenki inkább többet tegyen, mint kevesebbet.

Ezek volnának nagyjában azok az intézkedések, amelyeket az idegenek hatályosabb ellenőrzhetése érdekében megvalósítandónak gondolnak. Hogy megvalósításuk lehetséges-e vagy nem, azt már csak arra hivatott előjáróink tudják eldönteni.

SPORT

A csendőrségi országos Atlétikai versenyek nyertesek.

A csendőrségi atlétikai versenyek győztesei részére négy vándordíj, számos tiszteletdíj (órak, dísztárgyak, ezüst és ór szírvarkatárcák, hamutartók, tintatartók, bronz plakettek, thermos palackok, utazóborítók, nappalok, könyvek), továbbá arany, ezüst és bronz érmék kerültek kiosztásra. A nyertesek az elért legjobb pontozás alapján a következők voltak:

- A „Baross Szóvettség” vándordíját (Turul bronzból) a budapesti kerület tisztikara;
A „Hangya” vándordíját (Gladiátor bronzból) a budapesti kerület svéd stafétája;
A „Nemzeti Hírtelintézet K. T.” vándordíját (ezüst kerék) a budapesti kerület legénysége;
A „Zsolnai Posztógyár” vándordíját (súlydobó atléta bronzból) a pécsi kerület olimpiai stafétája nyerték.

Egyéni tiszteletdíjakat nyertek a következők:
a) az egyesített csendőriszkoláktól (zárlatban az elért pontozás).

- Puljer Fülöp százados 2 tiszteletdíj (38), Baky László főhadnagy 2 tiszteletdíj (38), Landler Ádám őrmester 2 tiszteletdíj (31), Zsengeller József főhadnagy 2 tiszteletdíj (29), Juhász D. Lajos próbacsendő (20), Domonkos Antal őrzető (15), Léta Áron őrmester (12), vitéz Rajki István tiszthelyettes (11), Rózsa Sándor tizedes (11), Buránosky Imre őrmester (10), B. Szabó Károly őrmester (10), Szijártó István őrzető (10), Sárosi Rezső őrzető (10), Tóth István őrzető (10), Marosi Mihály próbacsendő (9), Pintér Mihály próbacsendő (9), Vekerdí Károly próbacsendő (8), Jászánovits János tizedes (8), Tóth Pál II. őrzető (7) Hajdu József próbacsendő (6).

- b) A kerületek állományából:
Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest, 2 tiszteletdíj (25), K. Mayer László őrmester Szombathely (18), Plávenszky Ferenc főhadnagy Budapest (17), Borovszky Jenő hadnagy Szeged (16), Szulok Sándor tiszthelyettes Szombathely (15), Vén Géza hadnagy Pécs (13), Boros Emília őrmester Budapest (13), Czékus Ferenc hadnagy Pécs (11), Győri Gábor csendőr Szeged (9), Busi Sándor csendőr Debreczen (9), Kass László hadnagy Budapest (9), Sági István csendőr Budapest (6), Kiss István III. csendőr Székesfehérvár (6), Buzás Kálmán csendőr Székesfehérvár (6), Kálmán János csendőr Budapest (6), Valler Péter csendőr Székesfehérvár (6), Kontra Kálmán főhadnagy Pécs (6),

Márton Flórián csendőr Szombathely (5), Kerékgyártó András csendőr Miskolc (5), Halm József százados Szeged (5), Porubszky Gyula főhadnagy Debreczen (5), Gergely Zsigmond főtörzsőrmester Székesfehérvár (5), Czinka András főtörzsőrmester Szombathely (5), Nagy Antal csendőr Budapest (5) Pomázi Károly csendőr Budapest (5), Orbán Ferenc csendőr Pécs (5), Kovács Sándor VIII. csendőr Pécs (5), Molnár József csendőr Szeged (5), Szállás András csendőr Szeged (5), Pethő József csendőr Szeged (5), Márton Bálint csendőr Szeged (5), Bús István csendőr Szeged (5), Varga József csendőr Debreczen (5).

A felsoroltakon kívül a törzstiszti versenyek alapján tiszteletdíjat nyertek: Kosztka Agoston és Fonyó László őrnagyok.

Az 5000 méteres síkfutás és 10 kilométeres terepgyorsasági verseny nyertesin kívül a többi versenyszámban az első és második helyezettek arany érmet, a harmadik és negyedik helyezettek ezüst érmet, az ötödik és hatodik helyezettek pedig bronz érmet nyertek.

Atlétikai viadal és sportverseny Zalaegerszeg.

Folyó év június hó 21-én és 22-én rendezte a Zala megyei csendőriszkola parancsnokság a vármegyei sportalap javára az ország egész csendőrségeinek, valamint Zala vármegye közönségének bevonásával az első vidéki sport- és atlétikai versenyeket nagy erkölcsi és anyagi sikerrel.

A részletes eredmények a következők:

Június 21-én:

I. Távolugrás. (Tiszti): 1. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest 580 cm. (Tiszteletdíj és aranyérem), 2. Marsó Pál százados Szombathely 515 cm. (ezüstérem), 3. Balla József főhadnagy Szombathely (bronzérem). Legénységi: 1. Márton Gábor csendőr Szombathely 540 cm. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Jakab József csendőr Szombathely 520 cm. (ezüstérem), 3. Pethő József csendőr Szeged (bronzérem).

II. Diszkoszvetés. (Tiszti): 1. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest 27-85 m. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. vitéz Lenkey Imre gazd. főhadnagy Pécs 24-30 m. (ezüstérem), 3. Marsó Pál százados Szombathely (bronzérem). Legénységi: 1. Papp István csendőr Szombathely 27-65 m. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Kárász Ferenc prb. csendőr Szombathely 27-04 m. (ezüstérem), 3. Kovács Sándor csendőr Pécs (bronzérem).

III. Magasugrás. (Tiszti): 1. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest 165 cm. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Marsó Pál százados Szombathely 142-5 cm. (ezüstérem), 3. Rodt Kornél gazd. hadnagy Szombathely (ezüstérem). Legénységi: 1. Jakab József csendőr Szombathely 142-5 cm. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Pethő József csendőr Szeged 137-5 cm. (ezüstérem), 3. Széll Ferenc csendőr Pécs (bronzérem).

IV. Súlydobás. (Tiszti): 1. Placsintár László főhadnagy Szombathely 916 cm. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. vitéz Lenkey Imre gazd. főhadnagy Pécs 905 cm. (ezüstérem), 3. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest (bronzérem). Legénységi: 1. Gergely Zsigmond főtörzsőrmester Székesfehérvár 897 cm. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Kárász Ferenc prb. csendőr Szombathely 892 cm. (ezüstérem), 3. Szarka Lajos csendőr Debreczen (bronzérem).

V. Távolugrás 8 km. 1. Knapcsok András csendőr Szombathely 50 p. 30 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Czár József csendőr Szombathely (tiszteletdíj és ezüstérem), 3. Kálmán Géza csendőr Szombathely (bronzérem).

VI. Kézigránátdobás. (Tiszti): 1. vitéz Lenkey Imre gazd. főhadnagy Pécs 57-70 m. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest 56-70 m. (ezüstérem), 3. Marsó Pál százados Szombathely (bronzérem). Legénységi: 1. Papp István csendőr Szombathely 66-00 m. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Horváth Antal csendőr Szombathely 60-90 m. (ezüstérem), 3. Kárász Ferenc prb. csendőr Szombathely 60-45 m. (bronzérem), 4. Kutlán Gyula csendőr Debreczen (bronzérem).

VII. Rúdugrás. 1. Marsó Pál százados Szombathely 265 cm. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. vitéz Lenkey Imre gazd. főhadnagy Pécs 245 cm. (ezüstérem), 3. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest (bronzérem).

VIII. Gerelyvetés. (Tiszti): 1. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest 36-75 m. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. vitéz Lenkey Imre gazd. főhadnagy Pécs 27-60 m. (ezüstérem), 3. Marsó Pál százados Szombathely (bronzérem). Legénységi: 1. Széll Ferenc csendőr Pécs 35-00 m. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Szántó Zsigmond csendőr Székesfehérvár 26-80 m. (ezüstérem), 3. Molnár János II. csendőr Szombathely (bronzérem).

IX. 100 m. síkfutás. (Tiszti): 1. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest 12 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Marsó Pál százados Szombathely 13 mp. (ezüstérem), 3. vitéz Lenkey Imre gazd. főhadnagy Pécs 14 mp. (bronzérem). Legénységi 3 előfutam után: 1. Márton Bálint csendőr Szeged 11-8 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Szalai Sándor csendőr Szombathely 13 mp. (ezüstérem), 3. Szabó Antal csendőr Szombathely 13-15 mp. (bronzérem).

X. 400 m. síkfutás. (Tiszti): 1. Marsó Lőrincz főhadnagy Budapest 1 p. 03 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Marsó Pál százados Szombathely 1 p. 09 mp. (ezüstérem), 3. Rodt Kornél gazd. hadnagy Szombathely (bronzérem). Legénységi: 1. Molnár József csendőr Szeged 1 p. 04 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Szántó Zsigmond csendőr Székesfehérvár 1 p. 07 mp. (ezüstérem), 3. Szalai Sándor csendőr Szombathely (bronzérem).

XI. A 4 x 100 m. staféta vándordíját Sopron vármegye csapata nyerte meg. Második a Zala vármegye csapata lett.

XII. 800 m. síkfutás. 1. Lesnitski István csendőr Székesfehérvár 2 p. 34 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Kiss Lajos csendőr Szombathely 2 p. 37 mp. (ezüstérem), 3. Wurm József csendőr Szombathely (bronzérem).

XIII. A 100 + 200 + 300 + 400 m. svédstafétát a szegedi kerület stafétája nyerte meg.

XIV. 1500 m. síkfutás. 1. Győri Gábor csendőr Szeged 4 p. 50 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Hirt Ádám csendőr Pécs 5 p. 01 mp. (ezüstérem), 3. Vida Márton csendőr Szombathely (bronzérem).

XV. 5000 m. síkfutás. 1. Győri Gábor csendőr Szeged 17 p. 50 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 2. Kiss István prb. csendőr Székesfehérvár 18 p. 30 mp. (tiszteletdíj és aranyérem), 3. Kiss Lajos csendőr Szombathely 19 mp. (ezüstérem), 4. Sudár István csendőr Pécs (ezüstérem), 5. Páll György prb. csendőr Szombathely (bronzérem), 6. Novák János csendőr (bronzérem), 7. Mórócz Lajos csendőr Szombathely (bronzérem).

A legjobb eredményt elért Marsó Lőrincz főhadnagy pontosztályozás alapján Zalaegerszeg város tiszteletdíját, a második legjobb eredményt elért Marsó Pál százados szintén tiszteletdíjat nyert. A legénység közül a legjobb eredményért Győri Gábor csendőr (Szeged) és a második legjobb eredményért Papp István csendőr (Szombathely) nyertek egy-egy tiszteletdíjat. Az atlétikai viadalok díjait és érmeit Hegedűs Gyula csendőrezredes kerületi parancsnok úr neje Oméltóságán osztotta ki, amit megelőzően Hegedűs ezredes úr a sport értékét méltató beszéddel üdvözölte a győzteseket. Az atlétikai viadalok egyik legkimagaslóbb száma a Zala vármegyei csendőriszkola 36 próbacsendőre által katonazenére bemutatott szabadgyakorlat volt, melyet a közönség lelkesen megtapsolt.

(Folytatjuk.)

HIREK

Dicsőretek. A m. kir. székesfehérvári csendőrküret parancsnoka: Barta József 2. oszt. tiszthelyettes dicsőre okirattal látta el, mert az utóbbi négy év alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen szép eredményeket ért el: 22 rendbeli nagyobb szabású lopási esetet és 8 közbiztonsági zavart kiderített és őrsét kiválóan vezette;

Bakos Ferenc 2. oszt. tiszthelyettes dicsőre okirattal látta el, mert egy, Balatonalmádiában elkövetett betöréses lopás tetteseit igen leleményes nyomozással kiderítette és a bűnleket biztosította;

Nagy Ferenc 2. oszt. tiszthelyettes dicsőre okirattal látta el, mert egy, 1923 év december havában a honvédelmi kincstár kárára elkövetett nagyszabású betöréses lopás tetteseit igen ügybuzgó nyomozással kiderítette, elfogta és a bűnlekekkel együtt az igazságszolgáltatásnak átadta;

Molnár János főtörzsőrmestert okirattal, Szóvérfi József csendőrt pedig nyilvánosan megdicsérte, mert egy, 1923. évi október 5-én a balatonalmádi fürdőtelepen elkövetett 20 millió koronás szőnyeglopás tetteseit ügyes nyomozás során elfogták és a bűnleket biztosították;

Vida István 1. oszt. Valuch Lipót 2. oszt. tiszthelyetteseket okirattal, Kacsó Albert és Szalai Sámuel csendőröket pedig nyilvánosan megdicsérte, mert Berger Ádám és neje nagybajcsi lakosok sérelmére 1924. évi március 7-ére virradó éjjel elkövetett rablójelkosság tettesét igen nagy szaktudással, leleményességgel és kiváló buzgalommal teljesített nyomozás során kiderítették, elfogták és a bűnlekekkel együtt az igazságszolgáltatásnak átadták, illetve járőrvezetőjüket a nyomozás során kiváló buzgalommal támogatták.

A m. kir. pécsi csendőrküret parancsnoka: Kadar-kuti János, Szabó Mátyas, Székely Sándor és Bedő Miklós 2. oszt. tiszthelyetteseket okirattal megdicsérte, mert a közbiztonsági szolgálat terén emyedetlen szorgalmat és kiválóan eredményes működést tanúsítottak és alárendeltjeik nevelése, oktatása és fegyvelése terén kiváló szolgálatokat teljesítettek;

Pintér Pál I., Erdélyi József I., Mihály Tamás 2. oszt., Kolozsi Péter, Háhn József, Fülöp Károly, Mészáros János IV., Szalai István 3. oszt. tiszthelyetteseket, Szentgyörgyi György, Tamás Pál és Székely László főtörzsőrmestereket okirattal megdicsérte, mert a közbiztonsági szolgálat terén emyedetlenül szorgalmas és kiválóan eredményes működést fejtettek ki;

Horváth András I. 1. oszt., Szabó István III. 2. oszt. tiszthelyetteseket okirattal, Mestyán János és Baranya József csendőröket pedig nyilvánosan megdicsérte, mert egy gyilkossági esetet négy napon át tartó fáradságos és igen leleményes nyomozás során kiderítették, amivel a hatóságok elismerését is kiérdemelték, illetve, mert járőrvezetőjüket a nyomozás során kiváló buzgalommal támogatták;

Illing Béla, Kocsis János, Koó József, Bacher Vendel, Vendég Gergely 1. oszt., Kovács István, Varga Ferenc IV., Pfeiffer Ferenc, Lóránt Ferenc és Nagy József I. 2. oszt. gazdasági tiszthelyetteseket okirattal megdicsérte, mert mint irodai segéd munkások szolgálati teendőiket mindenkor kiváló buzgalommal, szaktudással és minden akadályt leküzdő energiával végezték, előjáróikat mindenben és minden körülmények között teljes odaadással és eredménnyel támogatták;

Csoszor József, Pisovics József, Pap János 2. oszt. és vitéz Vágó János 3. oszt. tiszthelyetteseket okirattal megdicsérte, mert mint csendőriszkolához beosztott segédoktatók szolgálati kötelemüket teljes odaadással és szaktudással látták el, alárendeltjeik nevelése és kiképzése körül kiváló szolgálatokat teljesítettek és előjáróikat teljes odaadással, szolgálatkészen támogatták.

A m. kir. budapesti csendőrkerület parancsnoka:
Jakus Lajos csendőrt nyilvánosan megdiesézte, mert egy korcsmai verekedés alkalmával a szolgálatilag fellépő járőrrel szemben támadólag viselkedő nagyobb számú ellenszögülőt igen határozott, erélyes fellépésével és bátor magatartásával eredményesen megfékeztetett;

Gálfalvi István csendőrt nyilvánosan megdiesézte, mert egy mulatság alkalmával a záróra betartását ellenőrizve egy rendetlenkedő és őt tetteleg megtámadó egyénnel szemben igen határozott és erélyes magatartást tanúsított és ezáltal a törvény és a csendőrség tekintélyét megoltalmazta.

Előléptek. Főtörzsőrmesterré: Fehér Sándor, Mihálec András, Nagy János, Szegedi Zsigmond, Pistyur József, Horváth Boldizsár, budapesti; Balázs István I. szombathelyi, Zámbo János pécsi, Bende Lajos szegedi, Gergely Ádám, Lénárt Áron és Hronszky István miskolci kerületbeli törzsőrmesterek; **Örmesterré:** Kerekes János, Filip József, Rákosi Simon budapesti, Szücs János, Fejér Sándor székesfehérvári, Szabados Rudolf, Baráth Sándor I., Jakab József, Müller Mihály, vitéz Németi Pál, Major Lajos, Chapó Imre szombathelyi, Gyurkovics György, Illés József pécsi, Szücs István I., Acs Imre, Havasi István, Orbán János szegedi és Szintai Bálint miskolci kerületbeli csendőrök.

Házasságot kötöttek: Elsner Gusztáv budapesti kerületbeli százados Kovács Éva urhölgygel augusztus 19-én Salgótarjában; Viola István szegedi kerületbeli gazdasági főhadnagy Csejthely Izabella Margit urhölgygel június 15-én Tápíószentmártonban; Dán Gyula budapesti kerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Biziják Irénnel június 20-án Homokterenyén; Szabó András I. budapesti kerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Balog Jolánval június 15-én Salgótarjában; Szamosi András pécsi kerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Börönte Annával június 15-én Kecskeméten, Gergye Károly pécsi kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Vincze Etelkával július 26-án Nagygenesen; Lakatos Pál pécsi kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Ballér Máriával július 2-án Szőlősgyőrön; Szabó János VI. székesfehérvári kerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Fazekas Ilonával július 26-án Devecseren; Miklós János II. szegedi kerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Zombori Lidiával június 28-án Kecskeméten; Székely Sámuel miskolci kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Balogh Juliannával július 27-én Tiszánán; Jénaki Antal miskolci kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Gönczi Matildával július 8-án Abasáron.

Elhaltak: Császár János pécsi kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Kaposvárton július 18-án; Bokodi István székesfehérvári kerületbeli próbaesendőr Berhidán július 28-án; Dettár András szegedi kerületbeli csendőr Hajóson július 26-án.

Kérelmek. Kovács István tiszthelyettes (Nyiregyháza) kéri Both Ferenc székelypetőfalvi illetőségű tiszthelyestet, hogy címét vele közölje. — Czirmay József felekezeti tanító Kézdimártonfalva (Háromszék m. Erdély) kéri vitéz Hunfalvy Artur őrnagy urat, hogy címét vele fontos családi ügyben közölje. — Mátyás Ferenc esendőr Bonyhád (Tolna megye) kéri azon debreceni kerületbeli bajtársát, aki vele való kölesönös áthelyezését kérelmezni hajlandó volna, hogy lépjen vele érintkezésbe. — Juhász Lajos 3. oszt. thts. Miskolc (Borsod-várm. gh.) kéri Losonezi István (Cziczó) 2. oszt. tiszthelyestet, hogy címét vele közölje.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Balatonmelléki Jp. Véleményével mindenben teljesen egyetértünk. Tessék az ügyben felterjesztést tenni, mi azt hisszük, hogy fogantatja lesz. A leveleiben kifejtett indokokkal nézetünk szerint a javaslatot meg lehet indokolni.

Határszéli űrs. A tényleges szolgálatnak 30 napnál hosszabb megszakítása az előző szolgálat utáni nyugdíjigény elvesztésével jár. Míután Önnek három év, 11 hó és 2 nap megszakítása van, nyugdíjra csak az 1922 december 15-én kezdődött újabb tényleges szolgálatát után, 1932 május 16-án lesz igénye.

V. K. G. I. Gy. Névtelen kérdésre választ nem adunk.

Tudakozó Sz. J. A m. kir. Belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály) kell benyújtani. A szükséges mellékleteket a vármegyei parancsnokság hivatalból csatolja.

Érdeklődő. 1. A m. kir. Belügyminiszter úr 180969/VI. c. 1924. számú rendeletének 6. pontja szerint a póttalviszt vizsgát tett egyének egymás között a póttalviszt vizsga eredménye szerint sorolnak, tekintet nélkül arra, hogy a póttalviszt vizsgát melyik évben tették le, illetve, hogy különben mikor lettek altisztekké (3. oszt. tiszthelyettesekké) kinevezve. Ha tehát bajtársa gyengébben vizsgázott, miután Ön, akkor Ön a rangidősebb, még akkor is, ha bajtársa előbb lett 3. oszt. tiszthelyettesessé kinevezve. 2. Valószínűleg csak a jövő év folyamán, mert a 2. oszt. tiszthelyettesek létszáma a rendszeresített létszámot meghaladja.

G. O. Sz. Z. 1. Ideiglenes beosztása feltételhez kötve nincsen; a vármegyei csendőrparancsnokságtól kell kérelmezni. Azt, hogy gazdasági kiképzésre pályázzák, indokolt felhozhatja. 2. A Csendőrségi Lapokat a megállapított előfizetési árban egyes esendőregyének és polgári egyének is megrendelhetik.

J. Gy. 1. Semmi sem igaz belőle. 2. „Érdeklődő”-nek adott 2-ik válaszuk Önnek is szól.

Érdeklődés. 1. Felvehető. A kerületet, amelynek szolgálni óhajt, tetszése szerint választhatja meg, de állomáshelyét nem. 2. Ha beigazolja, hogy felvételt 30 napon belül kérte, akkor igen, különben nem.

K. M. Elvileg lehet, de ajánlatos az illető kerületi parancsnokságnál előzetesen személyesen érdeklődni.

K. J. ths. Mesztergyő. A Palladis r.-t.-nál Budapest V., Honvéd-utca 10. szám. Ugyanott megmondják az előfizetési árat is.

H. G. Nézetünk szerint illetékes.

I. A. csendőr Püspöklele. 1. 1926 szeptember 30-án. 2. Háborus éveknél az 1914–1919. évek számítanak, az 1919. év azonban csak akkor, ha abból — az u. n. proletárdiktatura idejét leszámítva — összesen legalább három hónapig ténylegesen szolgált.

B. Egyesek ügyeinek a miniszteriumban való sürgetésére nem vállalkozhatunk.

Világos. Nyugdíjának számfejtésére nem vállalkozunk. Ha az említett rendeletet nem érti, forduljon felvilágosításért a gazdasági hivatalhoz, hol azt bizonyára készséggel megadják.

F. esendőr. A Magyar Tudományos Akadémia által kiadott legújabb (1923. évi) helyesírási szabályok szerint fonetikusnak „uccá”-nak kell írni, a hivatalos (iskolai) helyesírásban azonban még „utca”-nak írják, tehát mind a kettő jó.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallás részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5-67, 5-68.)

Felölös vezető: Tiringor Károly műszaki igazgató.